

Albert Hansens ligprædiken over Frederik d. 2

Taler

Albert Hansen
Hofpræst og biskop

Dato

24. maj 1588

Sted

Antvorskov Kloster

Omstændigheder**Prædikentekst:**

Johannes' Åbenbaring, kapitel 14, vers 13

Høyborne Førstinde / Allernaadigste Dronning oc Frue / eders Førstelig Naade
ynsker ieg underdanigst all Trøstis Hellig-Aand / i denne eders Naadis Hiertens
Bedrøffuelse / til at omdrage oc bære det Hellige Kaarssis Byrde vdi
Taalmodighed / oc at betencke Christelige met de hellige Forfædre / det hellige
Kaarssis dyrebarhed / oc met Troens Øyen det at ansee / vdi it stadigt Haab til
den Barmhiertige leffuendis Gud.

Synderlige Allernaadigste Dronning / vilde ieg vnderdanigst haffue eders
Maiestat paamint / om den Kongelige Prophetis Dauids gudelige Tancker / om
det Hellige Kaarss / Huorledis hand / icke effter Kiøds oc Blods Forstand oc
vnderuisning anseer det / men som en opliust Guds Mand: De lærer eders
Naade / oc alle Bedrøffuede / at forlade sig paa den Leffuende Gud: Der hand
siger / HERre du beuiste dit Folck en haard ting / Du haffuer giffuit oss en
Drick Wijn / at wi tumlede: Men du gafft dem it Tegen (eller Bannere) som dig
frycte / huilcket de opkaste / Oc gjorde sig frimodige.

Huor Daudid hand vil vnderuise alle Guds Børn / At om vor HERre end skønt
skencker i for dem / aff Kaarsens stercke drick / at de bliffue suage / Lige som de
vilde slet falde / oc som deris hielp slet vaare vde: Saa er hand dog saa Naadig / at
hand opretter en Bannere ved sin Naadis Beuisning / ved huilcken hand igen
wil trøste dem / at de skulle bliffue frimodige / der som de ickun vdi Troen til
hannem / ville bie oc fortøffue denne Banneris Opreyselse. Thi de som bie
effter HERren / de skulle jo icke beskemmis / Oc de som haabe paa HERREN
/ de skulle icke falde / Men de skulle bliffue Euindelige som Zions Bierg.

Saa affmaler Daudid oc en anden steds / alles vor HERre oc Frelser JESUM
CHRISTUM / som en gestebuds Herre / Huilcken der haffuer it Begere fult aff
sterck Wijn i sin Haand / oc stencker sine Børn / icke det alt sammen wd at
dricke / Men hand stencker dem der aff (siger Daudid) det er / huer sin Naade oc
Deel / at jo nærmere en aff Gesterne / sidder denne Gestebuds HERre / det er /
jo widere it Menniske er komet i Kundskaff / Gunst oc Wenskaff met hannem /
jo snarere falder det hannem til / at dricke aff dette Kaarssens begere.

Thi Dommen begynder paa HERrens Huss: Men diss lenger de Wgudelige sidde
CHRISTO aff Weyen / diss mere skulle de dricke aff Bærmen / ia slet wddricke
den (siger Propheten) i grunden. Thi derfor / siger HERren / wil ieg straffe
Hedningene / at ieg vil giøre en ende met dem: Men met dig Jacob vil ieg icke
giøre ende / Men ieg vil straffe dig met maade. Saa vil Daudid de forgiffne
Christne oc Guds Børn til Trøst / her giøre forskel / imellem det Kaarssis Begere
/ som Guds Børn dricke aff / Om huilcket Esaias taler / Oc imellem Begeret met
Vredens Vijn / iammers oc beskemelsens Kalck / som Propheterne kalde den /
huilcken der falder de Wgudelige til at wddricke.

Oc saadant Forskel tiener her til / at wi diss trøsteligere / oc willigere tage imod
det Begere / der icke kommer andensteds fra / end fra HERRENS Haand / i
huilcket icke er skenckt Forderffuelse / men Naadig straff: Oc sandelige / saa
megit diss kiærere skal dette Kaarssis Begere være oss / oc diss wbesuærligere /
Effterdi at den HERre Christus haffuer selff druckit der aff / oc skiffter det
fremdelis wd til sine Gester / huer sin deel / endog icke alle lige. Men som det
hannem velbefaler / oc oss gaffnligt kand vere / oc wi det bære oc fordrage
kunde. Effterdi da allernaadigste Dronning / at den HERRE JESUS haffuer oc
skenckit i sit Begere for E. N. oc besøgt E. N. met dette høye Kaarss / huilcket E.
N. sa vel som disse Riger oc Lande wederfarit er / oc høylige bedrøffuer: At
hand haffuer henkaldet E. N. oc alles vor allernaadigste Herre oc Konning fra
denne Verden: eders Naade vilde da som en ret Christen saadant Kaarss
taalmodige aff Gud anamme / oc met den Gudfryctige Naemi legget der hen
altsammen / at saadant kommer eder fra HERren / som hun sagde / der hun
haffde myst sin kiere Elimelech / at HERrens Haand vaar vdgangen offuer
hende: Oc der hoss vilde eders Maiestat oc betencke aluorlige / at effterdi det er
Guds bestilling / oc hans behagelige Villie / at E. N. met dette høye oc suaare
Kaarss besøgis skulde / Da vil hand oc visselige giffue E. N. kraft oc Naade til /
at bære det Taalmodelig / i it stadigt Haab / til sin Faderlige hielp oc godhed.
Thi HERren er visselige nær hoss dennem som ere bedrøffuede. Oc om hand

end skjønt legger oss en Byrde paa / saa hielper hand oss dog igen.

Endog naar Kaarsit kommer / da lader det sig see / lige som der skulde bliffue
Bedrøffuelse / stedse oc altid: Dog skal Gud der effter / giffue dem
Retferdigheds Fredsommelige Fruct / som ere øssuede der wdi / siger
Apostelen. Oc effterdi allernaadigste Dronning / saadan salig Trøst vdaff Jsraels
Kilder oc Guds salige Ord søgis skal / til huilcket E. N. altid Hiertens Lyst oc
Vilie haffuer hafft: Da vilde ieg vnderdanigst / lade vdgaa denne lille Trøst
Predicken / huilcken ieg aff eders Majestatis / sampt Rigens Raads Befalning
predickedede / der eders Naadis oc alles vor allernaadigste / nu salige Herris oc
Konnings Lijg / bleff opført til sin Begræffuelsis beskickedede sted / Baade at ieg
her met vilde i nogen maade / beuise min vnderdanigste Tieniste / mod min
salige Herre oc Konning / høyløfflig oc christelig ihukommelse: Disligeste at ieg
aff mit ganske Hierte ynsker eders Maiestat en sand Hiertens trøst / aff Gud
Fader / ved JESUM CHristum / oc den Hellig Aand / saa vel som eders Naadis
høyborne Herre Søn / min Naadige Herre oc Printz / oc det gantske Herskaff
oc Kongelige Huss: At eders Majestat end ocsaa vdaff denne trøstelige
Predicken / huilcken Iohannes tilscriffuer den Hellig Aand selff / som er den
rette trøstens Aand / motte ved hans Hielp / fatte nogen trøst vdi Hiertet /
imod Sorgens hiertelige besuæring.

Her foruden / at ieg end ocsaa kunde her met tiene disse Rigers Raad / det
ganske Adelskaff 7 Oc menige indfødde Jndbyggere som alle met eders N.
haffue Aarsage til Bedrøffuelse / oc haffue aff den gode Gud trøst behoff oc
husualelse. Den Allmectige Gud / all Barmhiertigheds oc Naadis Fader /
forlæne eders Majestat / sin trøstende Hellig Aand for Christi Jesu vor HERRis
skyld / til at omdrage Kaarsit vdi en Christen Taalmodighed / Oc it stadigt
Haab: Thi det er saa saare kaastelig en ting siger Hieremias / at vere Taalmodig /
Oc haabe paa Herrens Hielp. Gud beuare eders Majestat / fra all wlycke / lenge
oc vel / i languarig Sundhed oc Karskhed / oc giffue sin Naade der til / at vor
Naadige HERre Printz oc vdualde Konning / Eders Naadis Elskelige Herre Søn
/ motte lenge leffue i Guds Fryct oc tage til i alle Christelige Kongelige Dyder /
Oc vdi sin tid / baade at indtræde i sin salige Konning Herre Faders Regimente /
Oc hans Fodspor Gudfryctelige at effterfølge / sit hellige Naffn til ære oc
forfremmelse / Oc disse Riger oc Land til beste / Fred oc forfremmelse: Saa oc /
at de andre eders Naadis Elskelige Børn / vaare Naadige Herrer oc Frøyker /
motte i lige maade i Guds Fryct opfødis / met it langt Leffnit aff Gud velsignis /
Oc Guds ære ved dennem fremmis oc formeris. Gud beuare disse Rigers Raad /

oc det gantske Regimente / trøste oc husuale eders Majestat / oc dennem raade
oc regere / ved sin Hellig Aand / at alting vdi Regimentet motte Christelige
handlis / Oc Retferdige oc Lycksalige vdrettis / vdi god Fred oc Rolighed / sit
Naffn til ære / oc disse Riger oc Land / til languarig Rolighed oc Fred /
AMEN.

Eders Førstelige Naadis wnderdanigste Tienere

Albert Hanssøn.

Apocalyp. 14.

Oc Jeg hørde en Røst aff Himmelen sige til mig / Scriff / Salige ere de døde /
som dø her effter i HERREN. Ja Aanden siger / at de huile aff deris Arbeyde /
Thi deris Gierninger følge dennem effter.

Iblant alle andre Guds Retferdige Vredis Tegen / ved huilcke hand lader det
Menniskelige Køn besøgis oc paamindis for Syndens skyld / er icke dette det
ringeste / men it met de største / at hand henrycker dennem / som ere hans
Christne Kirckes Pillere / wdi det Verdslige Regimente / hoss huilcke hand
haffuer selff skicket sin Christne Kircke Herbere / vdi hues skød hun legger sit
Hoffuit / de som hende skulde opfostre / holde Guds hellige Ord ved mact /
faarestaa Riger og Regimenter / Oc skicke wdi Guds sted / Ræt oc
Retferdighed: Effter hues dødelige Affgang / meenlige pleyer at følge vnderlig
forandring. Saa haffuer oc den Euige Gud / nu hiemsøgt disse Riger oc Land /
oc henryct oss / alles vor allernaadigste Konning oc Herre / Konning Friderich
den Anden etc.

Huilcken Hiemsøgelse wi alle mue bekende / at vere en ret Guds Vredis
Beuisning / oc Aarsage til en ret Hiertens Bedrøffuelse: Saa at wi vel mue sige
met den bedrøffuede Job / Vor Harpe er bleffuen it Klagemaal / oc vor Pibe en
graad: Oc met det bedrøffuede Guds Folck i Caldæa / beklage oss / at wi sidde
bedrøffuede / lige som de der sade hoss Babilons Vand grædende / der de
tenckte paa Zion.

Oc sandelige / Sorgen er diss større / naar wi rettelige offuerueye Aarsagerne /
aff huilcke Gud opueckis / oss saa høylige at straffe / Som ere vore mangfoldige

Synder / oc store Tryghed / til at foracte hans Ord / huilcket oss atuarer om
saadan offuerhengende Guds Vrede / oc wi dog icke ansee oc acte dette / før
end wi det vdi Henderne haffue.

Huor offuer Salomon klager / at der skeer mange Herre skiffte for Landsens
Synders skyld. Disligeste Esaias Prophete / der hand iblant anden Guds
Velsignelsis vndryckelse / truer oss / at HERren skal borttage Stridsmend /
Dommere / Eldste / Raadet oc de Vise i den Verdslige stat / saa vel som
Propheter oc Spaamend / Oc Aarsagen setter hand strax hoss / Fordi Jerusalem
falder der hen / oc Juda ligger der / effterdi deris Tunge oc Gierninger ere imod
HERren / oc de ere genstridige / imod hans Majestatis øyen: Derfaare er det icke
vnder / at sangen omuendis til Hyeln / oc grædende Klagemaal / som
Propheten spaaer om.

Her foruden foraarsager Gud ocsaa / Menniskens store Wtacknemelighed /
som icke kende saadanne Guds Velgierninger / at hand som en Naadig Gud oc
Fader / giffuer Konger oc Førster / languarige oc fremsommelige Regimente /
vnder hues beskermelse / Menniskene sidde trygge / for den Christne Kirckis
Fiender / oc vdi god Fred oc Rolighed opfostres ved CHRisti Bryst / som er
hans ord oc høyuerdige Sacramenter: Huilcken Velgierning wi jo maa bekende /
oss her til aff Gud i Himmerige vederfaren at vere: Men wi haffue icke giffuet
act der paa / oc ey heller veret Gud tackmemmelige derfaare: Saa findis der oc
hoss Menniskene i Verden / saa vel hoss oss som hoss andre / ladhed oc
forsømmelighed vdi Bønen til Gud / vdi huilcken de skulde formane vor
HERre Hiertelige / at hand naadelige vilde affuende saadanne velfortiente
Landstraffe / met huilcke hand truer oss for Syndens skyld.

Saadant altsammen / mine elskelige / kunde wi icke sige oss fri for / oc der vdi
wskyldige at vere: Men skulde megit heller aff Hiertet gerne bekende / at wi vel
haffue fortient aff Gud / at hand nu icke lenger vilde spare oss / vor salige
allernaadigste Herre oc Konning / oc at wi for vore Synders skyld / oc vor store
Wtacknemelighed imod Gud / icke vaare verdige til / hannem lenger at beholde.

Derfaare føre wi oss nu billige i vore sørgeklæder / effter vor salige Kongis oc
Herris dødelige Affgang / icke at begræde hannem som er wbegrædelig / effterdi
/ hand Christelige er henskind fra denne Verden / vdi en sand Christen Tro / oc
it stadigt Haab til GUD / hues Siel nu er samlet til alle Salige Guds Børns Siele /

oc alle hellige Engle: men at wi græde offuer oss selff / oc offuer vore Synder /
oc sige met Propheten Ieremia. Vor Hiertens Glæde haffuer en ende / vor Dantz
er omuent til en Grædeuse / Vor hoffuedis Krune er affalden.

O wee (siger Propheten) at wi haffue saa syndet / derfor er ocsaa vort Hierte
bedrøffuet / oc vore Øyen ere bleffne mørcke. Naar wi oc aluorlige betencke
den vnderdanige Metlidighed / huilcken wi vor høye Øffrigghed / som de rette
Lemmer imod Hoffuedet / skyldige oc plictige ere / da gaar oss vor
allernaadigste Dronnings Sophiæ Hierten Bedrøffuelse saa megit mere til Hierte
/ for hendis Naadis metfødde Mildheds skyld / vdi huilcken hendis Majestat sig
altid her til / imod disse Rigers oc Lands indfødde Undersaatte / Christelige
beuist haffuer: Disligest oc vor naadige Herre Printzis oc vdualde Konnings
Bedrøffuelse / som i sin Ungdom / saa vel som de andre / vort vnge Herskaff /
Herrer oc Fryker / maa sagde deris Konning Herre Fader hues Christelige Forset
did aluorlige hensaa / at hand dennem alle / til Guds Fryct / oc Førstelige Dyder
vilde optucte lade / som hand oc allerede giort haffuer i sin tid flitelige:

Her foruden det gantske Kongelige slectis oc Husis / vort elskelige Raads oc
kiere Øffriggheds Bedrøffuelse / paaminder oss oc / om en metlidig Sorig at bære
/ huilcke alle den allmectigste Gud naadelige ved sin Hellig Aand trøste /
styrcke / beuare / oc en sand Taalmodighed forlæne / for JEsu Christi vor
HERris skyld / at de met den taalmodige Job motte sige / HERren gaff / HERren
tog / HERrens Naffn vere benedidet: Huilcken oc den Hellig Aand i Scrifften
priser / at hand i all sin Bedrøffuelse icke syndede / eller gjorde noget daarlige.
Ville wi oc ved Liuset bese / den gantske Menigheds Aarsage / til at beklage sig
offuer deris affaldne salige Konning oc Herre / da vil der mere indfalde at
betencke / end kaartelige vdsiges kand: Synderlige dersom wi ret vilde betencke
/ huad for Velgierninger Gud haffuer beuist disse Riger oc Land ved hannem
som sit Redskaff / ved huilcket / hand oss sin Faderlige godhed vilde bethee:
Baade at den Euige Gud / huilcken allene bør æren / haffde giffuit hannem it
Christeligt Hierte oc Sind / imod sin Christne Kircke / hende at forfremme vdi
Guds Ordiskundskaff / oc met it ret Kongeligt mod / at imodstaa all falsk
Lærdom / oc at hantheffue det rene liffsalige Euangelium. Dernest ocsaa at hans
naade aff Gud vaar begaffuet met mildhed mod Christi Kirckes Lemmer /
baade dennem som vdi Kircker oc Scholer lære skulle oc mod fattige
vedtørendis Menniske vdi Hospitaler / oc andre Hussarme: Herforuden / at
hans Majestat vaar Retferdighed tilneyet / at fremme Retferdige sager / oc
imodstaa huad wretferdigt skin haffde:

Desligest oc at beuare Fred oc Rolighed / huilcket jo er en aff de største timelige lycksaligheder / som Meniskene i Verden vederfaris kand: Oc meget mere / som vdi vor salige naadige Herre oc Konning priseligt haffuer verit / vaare her vel at betencke:

Men effterdi saadant vdi den salige Herris begraffuelse handles skal / da maa dette her ved paa denne tid bestaa / Thi det er ickun mit Forset at angiffue / huad Aarsage wi haffue til at sørge alle oc menige / naar wi ansee huad for Velgierninger Gud i Himmerige haffuer oss i denne vor salige Herre / oc formedest hannem beuist. Hues wi oss derfor icke saadan Bedrøffuelse lade gaa til Hierte / Da maa wi vel regnis iblant de stenhiertede oc Wfornumstige / Offuer huilcke Propheten klager oc siger / Den Retuise omkommer oc der er ingen som legger det paa Hierte / Oc hellige Folck bliffue borttagne / oc ingen giffuer act der paa.

Men dog skal denne vor høye Øffrigheds / saa vel som den ganske Menigheds Sorig / icke vere som Hedningenis / huilcke der intet Haab haffue: Men wi skulle trøste oss igen / oc dette betencke / at den allmectigste Guds Vilie er den beste / huilcken det haffuer saa behaget / at henkalde fra oss / til sit Rige / vor salige Herre oc Konning. Saadant skulle wi aluorlige betencke / at wi aff Sorigen icke aldellis skulle vndertryckis / Men at den met Trøsten blandis kand: Thi oss bør at bære Christi Aag paa vore Halse / oc vere hans Faderlige Vilie vndergiffne / saa skulle wi oc finde Ro for vore Siele:

Om hand end skønt gjorde alle Træene til Rijss offuer oss / da skulle wi alligeuel icke mistrøste / men vere frimodige / oc fatte denne Trøst / at Guds Børns Hierter end oc mit i Sorigen ere icke foruden Glæde oc Husualelse / Effterdi de vide / at denne tids Pinactighed / er icke verd at ligne ved den Herlighed / som skal aabenbaris i dennem: Thi huo vil skille oss fra Guds Kierlighed (siger Paulus) Drøffuelse eller Angist? Ney (siger hand) i alt dette vinde wi langt offuer / for hans skyld som oss elskte / Thi ieg er viss der paa / at huercken Døden eller Liffuet / huercken Engel eller Førstedømme / icke heller Mact / huckern det næruerendis eller tilkommendis / huercken høyt eller dybt / oc ey noget andet Creatur / skal skille oss fra Guds Kierlighed / som er i JEsu Christo vor HErre.

Saa tiener derfaar Guds Børns Kaarss dennem der til / siger Paulus en anden steds / at de end mit i Bedrøffuelse / rose dem der aff / Effterdi de vide / at drøffuelse gjør Taalmodighed / Oc Taalmodighed gjør Forfarenhed / oc

Forfarenhed gjør Haabet / oc Haabet lader icke beskemme. Saa haffue wi oc dette haab i vor Bedrøffuelse / at om end skønt / den Almectigste Gud / haffuer ved den timelige Død nedlagt det Legeme / vdi huilcken den Hellig Aand haffde sin Bolig / oc vdrettede meget priseligt / Saa leffuer dog den Hellig Aand end nu som en wdødelig Gud / huilcken Gud Fader i Himmerige vil oc naadelige metdele vor Naadige Herre Printz oc vdualde Konning / Til at vdrette ved hans Naade i fremtiden saadanne velgierninger / som hand ved hans Naades / høylofflig oc Christelig Ihukommelse / Konning Herre Fader / disse Riger oc Land her vil beuist haffuer.

Oc effterdi mine Elskelige / den Time er nu for haande / paa huilcken wi skulle indgaa dene vor mødsomelige oc bedrøffuede reyse / at føre oc følge vor allernaadigste / nu salige / Herris oc Konnings Liig / til den sted / paa huilcken det hederlige i fremtiden til iorde beskickis skal: Da ville wi nu tilforn aff Guds salige Ord / lade oss trøste / at wi paa denne sorigfulde reyse kunde haffue noget trøsteligt at betencke: Gud styrcke det i alles vores Hierter / hues oss i dag aff Guds Ord bliffuer faaregiffuet / Amen.

Kilde

Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Begravelsestale, Ligprædiken, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 1500-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/albert-hansens-ligpraediken-over-frederik-d-2>